

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy óra . . . — » 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. ítélőtábla épületével
szemben,
ahová az előfizetések és a
lap szétküldésére vonatkozó
fölszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1.
a kir. tábla átellenében,
ahová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.

A függetlenségi párt föladata.

Pécs, 1899. április 11.

Bánffy bukása után Széll Kálmánnak kormányra jutása, a jog, törvény és igazság uralmának proklamálása annyira éreztették fölszabadó hatásukat az ország romlatlan közvéleményére, hogy nemcsak az ellenzéknek Apponyi vezérlete alatt állott része csatlakozott föltétlenül az új kormányhoz, de a közjogi ellenzék elveit valló sok polgára a hazának is fölbuzdulásában annyira elragadtatta magát, hogy készséggel nyitotta meg füleit azoknak a szirénhangoknak, a melyek a függetlenségi párt föladatainak a megváltozott viszonyokkal szemben való megváltoztatását — mint politikai szükségét — hangoztatták.

Arról regéltek ezek a szirénhangok, hogy a nemzetipártnak a kormánypartba való beolvadása egy aktuális ellenzék keletkezését teszi szükségessé, amely föladat teljesítésében a függetlenségi pártot az ő közjogi programja veszélyezi. Ez a program — szerintük — nem lehet aktuális most s azért azt a jó tanácsot adták, hogy a függetlenségi párt helyezze tartalékba közjogi programját, mint ezt a kormányparti hazafiak is teszik, mert hisz ez a program — mint ők is beismerik — él minden igaz magyar hazafi lelkében, de az aktív politikában megelégesznek

azzal, ami szerintük a fönforgó viszonyok közt elérhető.

Ez az okoskodás sokakat megtévesztett a függetlenségi párt jövődó működését illetőleg s a közjogi ellenzék föladatát arra kívánták szorítani, hogy egyelőre helyezkedjék várakozó álláspontra s figyelje meg, vajjon az új kormány megfelel-e a hozzáfűzött várakozásnak, vajjon igazán megvalósítja-e a jog, törvény és igazság uralmát s ha a kormánypart régi elemei ennek az új irányzatnak érvényesülését gátolni akarnák, ezek leküzdésében segítségére siessen azoknak, akik a politikai tisztesség, a jog, törvény és igazság oltalmára vonultak be a kormánypartba.

Kétségtelen, hogy a kormányzás megtisztulása, a jogrend helyreállítása, a politikai üldözés megszüntetése érdekében áll a függetlenségi pártnak is, mert ez érdeke minden tisztességes politikusnak, s azért szövetkezett erre a célra a volt nemzetipártnal, támogatni fogja erre irányuló törekvéseiben ezentúl is, de azt nem fogja elismerni sohasem, hogy közjogi programja olyan elérhetlen ábrándkép lenne, a melynek megvalósítására aktív politikai párt nem törekedhetik.

Ha a mostani kormányelnök által megvalósíttatni ígért uralma a jognak, törvénynek és igazságnak nem lesz üres frázis, akkor a függetlenségi párt teljes

programjának is meg kell valósulnia, mihelyt a nemzet többsége azt követeli, mert hisz azt követeli a jog, a törvény s az igazság, hogy a nemzet többségének akarata érvényesüljön.

Ezt a többséget tehát programjának megszerezni a megtisztult kormányzat alatt annál aktuálisabb feladat, mert hisz hinni akarjuk, hogy ez a kormányzat a nemzet akaratának szabad megnyilatkozását gátolni nem tekinti feladatának. Semmi politikai szükség nem parancsolja tehát a függetlenségi pártnak, hogy közjogi programját felfüggesztve egyszerű tartalékát képezze a kormánypartba bevonult nemzeti-pártnak, hanem éppen most van itt az ideje, hogy programja érvényesítésére felvegye a harcot a hatvanhetes alapnak egy pártba tömörült hivei ellen.

Erre nézve a függetlenségi párt minden hive által megszívlelendő igazságokat mondott Ugron Gábor egy cikkében, melyet a kolozsvári „Ellenzék“ legutóbbi száma közölt s a melyet egész terjedelmében mi is közreadunk a következőkben:

A nemzetipárt visszatért a kormánypartba, honnan egykoron elszakadt. Finom mesgyék választották el őket az elvek terén, ellentétes felfogás különböztette meg őket a kormányhatalom kezelésének szellemében. Nekünk csak örvideni lehet, ha ezután a politikai eljárás meg fog felelni a nemzeti párt nézetének. Mi bizunk elveink örökkévaló igaz-

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

Pusztai emberek.

— A „Pécsi Figyelő“ eredeti tárcája. —

1.

Tar Jolán pusztai leány volt. Atyja kasznár volt, kinek minden örömét felesége, meg egyetlen leánya képezte. Volt is szomorúság a háznál, mikor Jolánnak először kellett kiröppennie a szülői fészkekből. De hát mennie kellett.

Szülei a városba vitték, hogy az ottani zárdában megszerezze mindazt, a mire egy művelt leánynak szüksége van.

Sokáig sajtott Jolánnak a szive s úgy visszakivánczolt oda a pusztára, az Isten szabad ege alá, hol versenyt dalolhatott a dalos madárral, hol naphosszat bolyonghatott a himes réteken és szedhette azokat a vadon nőtt, sokszínű virágokat.

De hát a fiatal lélek hamar megvigasztalódik. Jolán is csakhamar beletörődött a zárdai életbe. Csak olyankor fogta el valami szomorúság a lelkét, mikor szünidők után újra vissza-vissza kellett térni a komor zárdába. Ilyenkor meg azzal vigasztalta magát, hogy majd csak vége szakad ennek az életnek is és ő újra ott élhet majd a napsugaras, virágillatos pusztán.

Ez a vágya előbb teljesedett, mint gondolta volna.

Ugy husvét felé járt az idő, midőn Jolán levelet kapott hazulról, a melyben atyja nagy kiméletesen tudtára adta, hogy menjen haza, mert édes anyja beteg s nagyon óhajtana, ha leánya ott élne mellette. Jolán megijedt. Azonnal csomagolni kezdett és atyja utasítása folytán kocsit fogadott s megindult hazafelé.

Valami homályos sejtelem szállta meg a lelkét. Ugy érezte, mintha többé nem térne vissza ebbe a komor, de mégis szeretett zárdába, ifjú társnői közé. Erre a gondolatra aztán csak megeredt a könye és úgy elsirdogált, hogy alig vette észre, mikor haza ért.

Atyja ott várta a tornácon. Jolán odasietett hozzá s valami éles nyilalást érzett a sziveben, mikor atyja arcába pillantott. Nagyon sápadt, halavány volt. Nem is szólt a leányhoz, csak átölelte, aztán meg bevezette anyjához.

Jolán odatért édes anyja ágyához s becézgető, aggodalmas hangon beszélt hozzá:

— Édes anyácskám, ugy-e meggyógyulsz, ugy-e nem hagysz itt bennünket, hisz annyira szeretünk.

A beteg arcán meg már ott ült a halál sápadtsága. Alig hallható, tompa hangon szólt leányához:

— Édes kis pusztai virágom, ne essél kétségbe. Az Isten jó. Ő majd gondoskodni fog rólad, ha én már nem leszek. Mert érzem, hogy meghalok . . .

Itt elakadt a beteg hangja s csak nagy-sokára jutott újra szóhoz.

— Isten veletek! Légy jó édes leányom; légy boldog! Csak jól vigyázz szivedre. Majd én onnan fölülről örködni fogok, hogy . . .

Nem tudott többet mondani. Hangja elakadt, szemei megtörtek. Még egyszer végigcsókolta tekintetével szeretteit s aztán megszünt élni. Árván, magára hagyta egyetlen leányát abban a korban, mikor leginkább van szüksége egy leánynak a gyöngéd anyai kezekre, jó tanácsokra.

Új élet kezdődött Jolán előtt. Egyszerre nagy leány lett, kinek vezetnie kellett az egész háztartást, gondolnia mindenre. És Jolán ennek is megfelelt. Pontos, jó gazdaasszony lett belőle.

Néha-néha úgy estenden aztán elfogta a lelkét valami csendes vágyódás, szinte fájdalmas epedés valami ismeretlen után. Mintha fájt volna neki az a gondolat, hogy milyen szomorú, egyhangú az ő élete, míg a többi vele egykorú leány vigan éli világát.

De ez csak egy pillanatig tartott. Aztán eszébe jutott öreg atyja. És újra a régi Jolán lett, ki ápolni, gondozni fogja atyját, a mint csak gyenge erejétől tellik.

Igy élt a leány csendes egyformaságban napról-napra.

Egyszer aztán egy kis változatosság köszöntött be a kasznárakba.

Jolán atyja egy szép délután csak azzal állit haza, hogy új ember jön a házhoz. Egy fiatal ispán. Ő már öreges, törődött ember s az uraság kimélni akarja, hát azért adott melléje egy fiatal erőt.

ságában és nem kérünk harcainkban mást, mint Homér harcosai: az istenek ne segítsenek se nekik, se nekünk; de legyen világosság. Lássuk ellenfeleinket és ne orozva, az állam hatalmával, az ördög kiacseivel támadjanak reánk, hanem elv, érv birkózzanak egymással.

A nemzeti párt elvi finom megkülönböztetéseit nem értette soha a nép; a mi egész igazságainkat vallotta. Népe ezért a nemzeti pártnak alig volt, hanem a 48-as párt népe sorakozott a helyi ellenzéki nagyságok mellé. Előkelő társadalmi állású hívei a nemzeti pártnak, mint ellenzékiek, kölcsönzött sereggel harcoltak a megyén, az országban. Mi ezt nem gátoltuk, csupán híveinket a pártkülönbözőség megtartására, a hol kellett, feltüntetésére kértük. Néhol megtették, néhol ezt elhanyagolták.

A nemzetipárt megszűnésével megszűnt a fegyverbarátság, mert ők többé nem ellenfelei a mi ellenteleinknek, hanem ők az ellenfelek.

Népünk nem követheti őket, hisz ők védelmezik a közjogi alapot, melyet mi károsnak ítélünk és megváltoztatni akarunk.

Felvilágosítani kell a kölcsönadott hadsereg minden katonáját, hogy elvtagadás a nemzeti párti urakat és vezérüket követve beolvadni a kormánypartba, melynek vezére szép szavakat ugyan mondott, de a tettek mezején meg sem kezdte igazolni szavait.

Ha mind megvalósítja is ígéreteit, még azért messze távolban állunk mi és a kormánypart, hisz az elvi különbség megmarad, csupán a politikai eljárás gyalázatos visszaélései fognak megszűnni.

A törvénytírási, erőszakos elgázolás, a csalárd kijátszás, megvesztegetés, megfélemlítés: mind csak gonoszságok valának, melyek ellenkeznek a parlamenti és becsületes kormányzás törvényes rendjével. Ha ezt nem teszik többé, az nem kedvezés, nem érdem, hanem kötelesség és tisztesség, a mivel minden párt tartozik a hazának, legelső sorban önmagának.

Használni is legtöbbet önmagának használ vele.

Becsületért becsüléssel, törvényességért lovagiassággal fizetünk. Azonban népünket

Jolán egy pillanatra megijedt, de aztán meg arra gondolt, hogy legalább lesz valaki, a kivel néha szót válthat, tán szórakozhatik.

És mire az ispánnak jönnie kellett, Jolán már egészen megbarátkozott a gondolat-tal, hogy egygyel többen lesznek.

Előre kicsinosította az ispán szobáját. Virágot is tett az asztalra, meg az ablakok közé.

De azért, mikor az ispán megérkezett, mégis csak elrejtőzött a hátulsó szobába. Csak úgy a függöny mögül kandikált ki s onnét nézte, hogy milyen is az új lakó.

Meg volt vele elégedve. Az ispán magas, erős termetű fiatal ember volt. Az arcában meg volt valami megnyerő, őszinte kifejezés, mi egyszerre megkapta az embert.

Mikor pedig Jolán este találkozott vele, hát akkor meg épen úgy gondolkodott, hogy biz az ispán nagyon kedves ember. Kedvesen tudott csevegni s őszinte volt minden szava.

A puszták fia volt ez ember, kinek lelkén, egész lényén megérzett a hamisítatlan egyszerűség, őszinteség.

Szóval a kasznáriakban az új ispánt nagyon kedvező színben látták.

Jolán szinte felvidult és már előre örült mindig az estéknek, mikor együtt lehettek. Ő zongorán játszott, az ispán meg énekelt szép, bariton hangján.

Igy teltek, multak a napok. Jolán meg volt elégedve a sorsával és egy idő óta jövője sem tűnt föl előtte olyan szürkének. Kezdett tervezgetni, ábrándozni. Tizennyolc éves volt s kezdte érezni, hogy szive van, a mely oly hangosan dobogott, mikor a fiatal ispán ott ült mellette.

a kormánypartba átvezettetni nem engedhetjük.

Vigyázzunk, hogy a nemzeti párt tagjai elvbarátainkat magukkal ne rántsák és a mult küzelmeinek emléke vidéken szétszórta híveinket tévutra ne indítsa.

Meg kell magyarázni lapjainkban, a szószékről, hogy mi hazánk önállóságaért tovább viaskodunk; lobogónkat, a mig célunknak elérését nem biztosítottuk, csatából ütközetbe visszük, hisz a népnek jog, a hazafinak munka, a munkának siker, a társadalomnak béke, a lelkiismeretnek hit kell, mely új küzdelmekre lelkesítve, új önfeláldozásra és új szeretetre taníva vezet az új századba.

Április tizenegyediké.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1899. márc 11.

Néhai Bánffy Dezső ünnepét, azt a mondva csinált nemzeti ünnepet, melyről éppen a magyar nemzet nem tud, megünnepelték városunk hivatalos körei s a középületek ugyancsak fel voltak lobogóva.

Reggel 10 órakor Troll Ferenc püspöki helynök ünnepi misét mondott a székesegyházban, melyen Báró Fejérváry Imre dr. főispán vezetése alatt a megyei tisztviselői kar, Majorossy Imre polgármesterrel élükön a városi tisztviselők s a bizottsági tagok számos tagja, Sável Kálmán törvényszéki elnök vezetése alatt a pécsi kir. törvényszék bírói kara, Zurna tábornok vezetése alatt ahelyőrség számos tisztje, Ország Lajos, és a társadalom számos előkelő tagja vett részt, kik közül számosan diszmagyarban jelentek meg.

Az iskolák ifjusága is megünnepelte a mai napot.

A főgymnázium

ifjusága a következő műsorral ünnepelt:

Reggeli fél nyolc órakor a belvárosi templomban ünnepi mise volt, a melyen a főgymnáziumi énekkar, karnagyuk Bitter Illés tanár vezetése mellett Müller es-dur miséjét énekelte. A mise végén Hoffer Király himnusát énekelte az énekkar.

Lassan-lassan egészen beopta magát szívébe a fiatal ispán képe s mikor az ő fehér, lányos szobájában egyedül volt, úgy elgondolkozott valami nagy boldogságról, nagy, erős szerelemlről.

Jolán szerette az ispánt és a fiatal férfi sem maradt sokáig közönyös a viruló pusztai virág iránt. Az ő szíve is tüzet fogott és úgy örült a lelke annak a gondolatnak, hogy ez a szép virág csak neki nyílik, neki illatozik.

Nem is titkolta sokáig érzelmeit.

Egy sejtelmes, hangulatos tavaszi estén ott bolyongtak a kertben. Mindketten hallgatnak s mindketten érezték a fakadó tavasz keltette édes, mámoros vágyakat.

Az ispán egyszerre megállt. Keze a leány kezét kereste s mikor ott érezte kezében a leány puha, meleg, kissé remegő kezét, csak odavonta magához a leányt, átölelte karcsu derekát s úgy beszélt hozzá elfojtott, szenvedélyes hangon.

— Jolán, tudna-e engem szeretni igaz, hűséges szerelemmel? Én szeretem igazán, őszintén. Egyszerű ember vagyok. Nem ígérhetek fényt, ragyogást, de adhatok egy őszinte, szerető szívet, csendes, boldog otthont.

A leány nem szólt. Kezét nem vonta el a férfi kezéből. S ahogy odavilágított a hold, a férfi láthatta, hogy a leány szemében egy könny csillog. És ez a könny megértetett vele mindent. Tudta, hogy a leány szereti, pedig egy szóval se mondta.

És itt kezdődött a boldogság kettőjük számára. Boldogok voltak, mert biztak egymás szerelmében. Arra nem is gondoltak, hogy valami tán elszakíthatná őket egymástól. Pedig csalódtak, mert csakhamar jött a veszély,

Mise után az intézet rajztermében gyülekezett az ifjuság és a tanári kar, hol az ünnep tulajdonképeni műsora vette kezdetét, melyet ismét a gymnáziumi énekkar nyitott meg, Nágeli György királydalát énekelve el. Ezután Nemes Tivadar főgymn. tanár tartott ünnepi beszédet. Majd Gombos Lajos VIII. oszt. tanuló szavalta el a »Szózatot«.

Az ünnepélyt a főgymn. énekkar a Himnusz eléneklésével fejezte be.

A polgári leányiskolában

április tizenegyedikét az alábbi műsorral ünnepelték:

Az iskola női énekkara a »Magyarok éneke« című hazafias dalt énekelte el, mely után Vörösmarty Mihály »Himnusát« szavalta Jobst Márta IV. oszt. növendék.

Majd Futima Sarolta k. a. az iskola történelmi tanítója magas szárnyalású, hazafias érzéstől áthatott ünnepi beszédet mondott.

Ezt követte Gremár Teréz IV. oszt. növendék szavallata, ki Jozgics János »Haza-szeretet« című költeményét igen szépen szavalta el.

Az ünnepélyt Erkel Ferenc Himnuszának eléneklésével fejezte be az ünnepelő ifjuság.

A pécsi áll. főreáliskola,

hogy kiaknázza a kedvező alkalmat, melyet ez ünnepély a tanuló ifjuság hazafias érzületének fokozására nyújt, ma d. e. 9 órakor rendezett iskolai ünnepélyt, melyen az 1848. törvényhozás fontosságát Simon Béla, a történelem tanára, méltatta. Feladatát nem közönséges paedagogiai ügyességgel, sikerült módon oldotta meg. Szépen kidolgozott beszédét azzal kezdte, hogy emléknapi megünnepelés már a történelem legrégebb korában található. A görögök és rómaiak megünnepelték az örömdetes és gyászesemények emlékét; a keresztény és zsidó vallásban is megvan e szép szokás; Szent-István-napja egyuttal egyházi és hazafias emlékünnap. Majd a szónok, mint igazi historikus kutatta az okokat, melyek előidézték azt, hogy épen 1848-ban érte el a nemzet azt, a miért annyi idő óta legjobb fiai küzdöttek. Beszédét az 1848. ápr. 11-én szentesített 31. t. c. méltatásával s az ezen törvényhozási aktusból levonható tanulság fejtegetésével fejezte be. A

mely romlással fenyegette az ő szerelmüket s csaknem tönkre tette, mint elhervasztja a dér a fakadó virágot.

II.

Az uraságnak vendégei érkeztek, kik között egy daliás főhadnagy is volt.

Vendégei tiszteletére az uraság nagyvadászatot rendezett. A vadászat helyéül azt a pusztát szemelték ki, hol Jolánék laktak. Náluk rendelték meg az ebédet is.

Jolán már kora reggeltől fogva sürgött-forgott. Azt akarta, hogy meg legyenek elégedve mindennel.

Mikor aztán a vendégek megérkeztek, Jolán eléjük sietett.

Az uraság bemutatta neki vendégeit. Utoljára maradt a főhadnagy.

— Darvay Kálmán — mutatta be magát a főhadnagy, miközben csodálkozó tekintettel nézte az előtte álló gyönyörű leányt.

Jolán elpirult s a főhadnagy úgy érezte, mintha az a kicsi kéz egy kissé remegne az övében.

Aztán elváltak. Jolánt gazdaaszonyi teendői a konyhába szolitották. Ebéd után aztán maga az uraság jött ki hozzá. Megköszönte neki a pompás ellátást és kérte, hogy menjen be hozzájuk. Jolán engedett a kérésnek. Bement a férfiak közé s csakhamar a zongora mellé ült.

Darvay főhadnagy meg oda állt mellé. Gyönyörű hangja volt a főhadnagynak s a mint énekelt, Jolán mintegy akaratlanul is ott felejtette tekintetét a főhadnagy daliás alakján. A főhadnagy is úgy érezte, hogy valami szokatlan gyöngesség vesz erőt rajta, amint oda-

beszédet *Landgraf József* VII. o. tanuló hazafias szavalata követte. Az ünnepély elején elénekelt a főreáliskolai ifjúsági énekkar *Kölcsey* »Hymnus«-át, a végén meg *Vörösmarty* »Szózat«-át. Ujra volt alkalmunk gyönyörködni ezen ének-pompás énekében, mely nem régen, *Komócsy József* főreáliskolai hittanárnak felolvasása alkalmával, a Kath. Körben a nagyközönség előtt osztatlan tetszés mellett énekelt, oly hatással, hogy a Kath. Kör igazgatósága indítatva érezte magát, külön elismerő levélben értesíteni erről *Dischka Győzöt*, a főreáliskola igazgatóját, ki az éneket, a nevelésnek e kiválóan fontos segédeszközét, különös gondozása tárgyává teszi.

A felsővámház-utcai tanulóiifjúság

reggeli 8 órakor az Ágostontéri templomban hallgatott ünnepi misét, majd a zászlókkal feldiszitett tornaudvarban rendekbe állott, ahol először *Petőfi Sándor* »Tied vagyok, tied hazám« kezdetű költeményére *Doppler Károly* által szerzett dallamot énekelte el a tanuló ifjúság.

Utána *Rothárd Antal* IV. oszt. tanuló szavalta *Petőfi* »Talpra magyar«-ját. Ezt követte *Berger Róza* IV. oszt. tanuló szavalata, ki a »Magyar honleány« című verset igen kedvesen szavalta el.

Az ünnepi beszédet *Pikler József* iskolai h.igazgató mondotta. Az ünnepi beszéd után *Pósa Lajos* »Március 15 én« című költeményét szavalta el *Flining Vilmos*.

Ezenkívül *Szabó Anna* IV. oszt. tanuló szavalt még s azután betejezést nyert az ünnepély a *Király* himnusz eléneklésével.

Az ünnepélyen igen sok szülő is megjelent, kik mindannyian örömmel látták a gyermekek haladását az önképzés terén.

Igy hát elég lett téve annak a bizonyos 1898. évi V. törvénycikknek, melynek ünnepelésére hivatalos zászlódiszt öltött a város s ünnepelt mindenki, akinek muszáj volt!

Vidéki hátralekosainkat tisztelettel kérjük, sziveskedjenek hátralekaikat mielőbb beküldeni.

oda pillantott *Jolánnak* nagy, meleg kék szemibe.

Egész éjjel nem mozdult a leány mellől. Tüzzel udvarolt neki s *Jolán* meg hallgatta. Ugy érezte a leány, hogy a főhadnagy hangja megrezegteti a szívet. Tekintete többször oda tévedt, a hol az ispán ült az urasággal. Egy-egy hang odatévedt hozzájuk is és megértette, hogy valami kukorica eladásról beszélgetnek.

Valami hidegség féltét érzett a leány. Mintegy akaratlanul kezdte összehasonlítani az ispánt a főhadnaggyal. Egyszerre nem látta az ispánt oly szépnek. Sőt mintha nagyon is közönséges embernek tűnt volna föl előtte.

Aztán meg a főhadnagy oly kedvesen tudott csevegni. Ugy magával ragadta *Jolánt*, hogy a leány észre sem vette, hogy mulik az idő. Reggel felé járt az idő, mikor a vendégek távozni készültek.

A főhadnagy is bucsuzott a leánytól.

— Isten vele kisasszony. Nem akarok végleg bucsut venni, mert hosszabb ideig szándékozom itt maradni s ha kisasszony megengedi többször teszem tiszteletemet.

Aztán kissé szentimentális hangon tette hozzá.

— Hisz oly kellemesen éreztem magam nagyság kedves társaságában.

Jolán elpirult s szinte zavartan hebegt valamit a miből a főhadnagy megértette, hogy mindig szívesen látják.

Mikor a vendégek elmentek, *Jolán* is szobájába akart térni, de az ispán visszatartotta.

— Bocsánat *Jolán*, néhány szóm volna magához.

Elismerés az érdemnek.

Pécs, 1899. április 11.

(éé) Ritkán szokott ez megtörténni és ha megtörténik, akkor is csak felelő-harmadából, mert még azok is, kiknek az érdemet méltatniok kell, a 19 ik század végnapjainak kaoszában nem jut arra idejük, hogy mások érdemeit tanulmányozzák.

Egy negyed évvel ezelőtt, midőn *Baranyamegyének* a *Várady Ferenc* által szerkesztett Monografiáját bemutatták, az ott ülésező bizottsági tagok egyikének sem jutott eszébe ezen művet egy szóval is méltányolni; hallgatott mindenki, mintha csak arról lett volna szó, hogy X község új számadási könyvet csináltatott a kompektornál.

E hibát némiképp helyrehozta a mostani közgyűlés. Mohács bir legtöbb történeti érzékkel, ott találkozott néhány úr, kik vállalkoztak arra, hogy a Monografia szerkesztőjének érdemeit ne tekintse a közönség kompektor munkának, hanem valamivel többnek, mert bizonynyal van különbség egy könyv bekötése és annak szerkesztése között. Sok e avagy kevés, azt a közönség ítéletére bizzuk.

Várady Ferenc, a szerkesztő, a mohácsi indítványozók szíveségéből megnyerte az elismerést, melyet a jelen esetben bizonynyal megérdemelt. Tekintve azon sajátságos viszonyokat, melyek között a születendő munka, mint sok baba közt forgott, az egyes munkások hasznavehetetlenségét, azok általános kiselejtezését, a mellék eszközök, képek stb. nehéz s költséges beszerzését, a pénzkalamitásokat: *Várady* valóban nehéz és derék munkát végzett, melyre itt a megye központjában kevesen birtak volna vállalkozni s még kevesebben birtak volna azt keresztül vinni.

Ezek és a nép- és természetrajzi részek ügyes megszerkesztése feltétlenül *Várady* érdemei és elismerés az érdemnek.

De tudjuk azt is, hogy *Baranyamegye* monografiájának főrészét annak történelmi része képezi. Ezen fő részt *Várady* urnak nem kellett szerkeszteni, ő azt egészen készen kapta s nyomda alá adta.

Szó sincs róla, hogy *Várady* oly szerénytelen lett volna, hogy a megírás dicsőségét

Tán kissé nyersen szólt az ispán, mert *Jolán* megütközve tekintett rá s kissé izgatott hangon szólt.

— Tán nem akar megleckéztetni?

— Nem, *Jolán*, ahhoz nincs jogom. Én csak kérhetek magától. És arra akarom kérni, ne fogadja többet *Darvay* főhadnagyot. Ezt tegye meg az én kedvemért.

Jolán felkacagott, pedig az ispán nagyon komolyan beszélt.

— Talán bizony féltékeny? — kacagott a leány. Hja, a főhadnagy szép ember és milyen kedves. Veszedelmes vetélytárs lehet!

Tán nem is gondolt semmire a leány, csak évelődés, fiatalos tréfa volt az egész, de az ispán mégis úgy érezte, mintha minden szó a szíve közepébe nyilálnék. És mikor szobájába tért, még sokáig bámult ki az ablakon s egyre jobban megérlelődött benne az a gondolat, úgy *Jolánt* elvesztette.

Jolán meg nyugodtan aludt s talán éppen a szép főhadnaggyal álmodott . . .

III.

Darvay főhadnagy mindennapos lett *Jolánnak*. *Jolán* atyja szívesen látta a főhadnagyot, ki uraságának rokona volt. Leányát nem féltette, ismerte becsületes, tiszta lelkét. Pedig biz nem lett volna kár kissé jobban ügyelni a leányra.

A főhadnagy szép, ügyes férfiú volt, a leány meg könnyen hívó, fiatal. Nem volt nehéz a győzelem.

Sietett is a főhadnagy az ostrommal. Alig három nap múlva, mikor *Jolánnak* volt, kitarta szíve érzelmeit. Beszélt nagy szerelméről, boldogságról. Aztán meg olyan féltét is

magára ruházta. A tartalomjegyzékben ott áll, hogy a történeti részt *Németh Béla* írta.

A vármegyei indítványozó bizottsági tagok, vagyis illetve dr. *Margittai Valér* az indítványozók szüz szónoka, már nem ismeri a valódi érdemet, habár éppen annak érdekében látszik szólni akarni. A szüzbeszéd szerint *Várady Ferenc* volt az, ki bebarangolta lelkével a mult járatlan utait, *Várady* volt az, ki nagy tudással halmozta fel a későbbi történelem adatait, és szívesen is, szakavatottan is tárta elibénk a históriák nagy és kicsiny jeleneteit.

Ez tévedés a szüz beszélő részéről, mert ismeretes az író, ki hosszú évek során kutatott és gyűjtögetett a százados okmányok soraiból. Közludomásu, hogy *Németh Béla* volt a szorgalmas kutató, ki munkája legvégén elvesztette szeme világát, nem is tudni, minő sors vár a ma már keresetképtelen emberre.

Illő dolog lett volna hát, hogy ezen az egy csapáson, szeme világának elvesztésén túl ne érje az a további csapás, hogy ne találjon arra az elismerésre, mely az érdemet megilleti.

No de az új bizottsági tag, a szüz szónok, meg tovább ment, ő a még élő író, a tehetetlen vakot egyenesen elakarja temetni, mikor ráfogja, hogy más írta azt a történetet, melyre elismerést kért. Üdvözljük az ifjú bizottsági tagot ezen a téren, bizonynyal még sokra fogja vinni a párttusokban s ne féljen, jutalma sem marad el, mert hisz elismerés illeti az érdemet.

Hirek.

Pécs, 1899. ápril 11.

Egy év.

A mi lágyszívű, poetikus lelkű költőnk, kinek szívében nem ébred fel többé a szerelem lágy fuvalmu éltető tavasza, a maga gyászában így üdvözli a tavasz ébredését.

emlegetett, hogy neki nem kell pénz, vagyoni, csak egy szerető szív.

Mint édes méreg, úgy járta át *Jolán* egész valóját a főhadnagy vallomása. Nem tudott szólni, csak akkor ijedt föl, mikor a főhadnagy hirtelen megcsókolta.

Kiáltani akart, de nem volt rá ideje, mert az ispánt látta maga előtt, ki éppen haza jött s az ablakon keresztül látta, amint a főhadnagy a leányt megcsókolta. Egyszerre erőt vett rajta a szenvedély. Berohant a szobába s valami erős gorombaságot akart mondani a főhadnagynak. De aztán mintha mást gondolt volna. Nyugodtan, határozottan beszélt.

— Főhadnagy ur, láttam, mikor *Jolánt* megcsókolta. Ne kérdezze, milyen jogon szólok a dolvyhoz. *Jolán* megmondhatja. Én csak azt akarom mondani, hogy azt nem fogom tűrni, hogy főhadnagy ur itt léha kalandokat hajhászson.

Jolán beleakart szólni az ispán szavába, de mikor odapillantott az ispán szenvedélytől kipirult arcába, szikrázó szemébe, nem mert szólni. De érezte, hogy soha ily szépnek nem látta azt az embert. És szinte szánakozva tekintett a mellette álló főhadnaggyra, ki zavartan babrált kardbojtjával. Az ispán meg tovább beszélt. Hangja mindig suttogóbb lett.

— E ház becsülete szentség előttem, — aztán odahajolt a főhadnaggyhoz s úgy suttogva mondta — s lelövöm, mint a kutyát, a ki azt beszenyezné.

— Rendelkezésére állok, — szólt a főhadnagy.

— Nem ugy uram! De hagyjuk ezt.

ságában és nem kérünk harcainkban mást, mint Homér harcosai: az istenek ne segítsenek se nekik, se nekünk; de legyen világosság. Lássuk ellenfeleinket és ne orozva, az állam hatalmával, az ördög kincseivel támadjanak reánk, hanem elv, érv birkózzanak egymással.

A nemzeti párt elvi finom megkülönböztetéseit nem értette soha a nép; a mi egész igazságainkat vallotta. Népe ezért a nemzeti pártnak alig volt, hanem a 48-as párt népe sorakozott a helyi ellenzéki nagyságok mellé. Előkelő társadalmi állásu hivei a nemzeti pártnak, mint ellenzékiek, kölcsönzött sereggel harcoltak a megyén, az országban. Mi ezt nem gátoltuk, csupán hiveinket a pártkülönbözőség megtartására, a hol kellett, feltüntetésére kértük. Néhol megtették, néhol ezt elhanyagolták.

A nemzetipárt megszűnésével megszűnt a fegyverbarátság, mert ők többé nem ellenfelei a mi ellenfeleinknek, hanem ők az ellenfelek.

Népünk nem követheti őket, hisz ők védelmezik a közjogi alapot, melyet mi károsnak ítélünk és megváltoztatni akarunk.

Felvilágosítani kell a kölcsönadott hadsereg minden katonáját, hogy elvtagadás a nemzeti párti urakat és vezérüket követve belovadni a kormánypartba, melynek vezére szép szavakat ugyan mondott, de a tettek mezején meg sem kezdte igazolni szavait.

Ha mind megvalósítja is ígéreteit, még azért messze távolban állunk mi és a kormánypart, hisz az elvi különbség megmarad, csupán a politikai eljárás gyalázatos visszaélései fognak megszűnni.

A törvénytírást, erőszakos elgázolást, a csalárd kijátszást, megvesztegetést, megfélemlítést: mind csak gonoszságok valának, melyek ellenkeznek a parlamenti és becsületes kormányzás törvényes rendjével. Ha ezt nem teszik többé, az nem kedvezés, nem érdem, hanem kötelesség és tisztesség, a mivel minden párt tartozik a hazának, legelső sorban önmagának.

Használni is legtöbbet önmagának használna vele.

Becsületért becsüléssel, törvényességért lovagiassággal fizetünk. Azonban népünket

Jolán egy pillanatra megijedt, de aztán meg arra gondolt, hogy legalább lesz valaki, a kivel néha szót válthat, tán szórakozhatik.

És mire az ispánnak jönnie kellett, Jolán már egészen megbarátkozott a gondolat-
tal, hogy egygyel többen lesznek.

Előre kicsinosította az ispán szobáját. Virágot is tett az asztalra, meg az ablakok közé.

De azért, mikor az ispán megérkezett, mégis csak elrejtőzött a hátulsó szobába. Csak úgy a függöny mögül kandikált ki s onnét nézte, hogy milyen is az új lakó.

Meg volt vele elégedve. Az ispán magas, erős termetű fiatal ember volt. Az arcában meg volt valami megnyerő, őszinte kifejezés, mi egyszerre megkapta az embert.

Mikor pedig Jolán este találkozott vele, hát akkor meg épen úgy gondolkodott, hogy biz az ispán nagyon kedves ember. Kedvesen tudott csevegni s őszinte volt minden szava.

A puszták fia volt ez ember, kinek lelkén, egész lényén megérezte a hamisítatlan egyszerűség, őszinteség.

Szóval a kasznárakban az új ispánt nagyon kedvező színben látták.

Jolán szinte felvidult és már előre örült mindig az estéknek, mikor együtt lehettek. Ő zongorán játszott, az ispán meg énekelt szép, bariton hangján.

Igy teltek, multak a napok. Jolán meg volt elégedve a sorsával és egy idő óta jövője sem tűnt föl előtte olyan szürkének. Kezdett tervezgetni, ábrándozni. Tizennyolc éves volt s kezdte érezni, hogy szíve van, a mely oly hangosan dobogott, mikor a fiatal ispán ott ült mellette.

a kormánypartba átvezettetni nem engedhetjük.

Vigyázzunk, hogy a nemzeti párt tagjai elvbarátainkat magukkal ne rántsák és a mult küzelmeinek emléke vidéken szétszórt hiveinket tévutra ne indítsa.

Meg kell magyarázni lapjainkban, a szószékről, hogy mi hazánk önállóságaért tovább viaskodunk; lobogónkat, a mig célunknak elérését nem biztosítottuk, csatából ütközetbe visszük, hisz a népnek jog, a hazafinak munka, a munkának siker, a társadalomnak béke, a lelkiismeretnek hit kell, mely új küzdelmekre lelkesítve, új önfeláldozásra és új szeretetre taníva vezet az új századba.

Április tizenegyedike.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1899. márc 11.

Néhai Bánffy Dezső ünnepét, azt a mondva csinált nemzeti ünnepet, melyről éppen a magyar nemzet nem tud, megünnepelték városunk hivatalos körei s a középületek ugyancsak fel voltak lobogózva.

Reggel 10 órakor Troll Ferenc püspöki helynök ünnepi misét mondott a székesegyházban, melyen Bátor Fejérváry Imre dr. főispán vezetése alatt a megyei tisztviselői kar, Majorossy Imre polgármesterrel élükön a városi tisztviselők s a bizottsági tagok számos tagja, Sávell Kálmán törvényszéki elnök vezetése alatt a pécsi kir. törvényszék bírói kara, Zurna tábornok vezetése alatt a helyőrség számos tisztje, Zsolnay György kir. főügyész helyettes, Ország Lajos, és a társadalom számos előkelő tagja vett részt, kik közül számosan diszmagyarban jelentek meg.

Az iskolák ifjusága is megünnepelte a mai napot.

A főgymnázium

ifjusága a következő műsorral ünnepelt:

Reggeli fél nyolc órakor a belvárosi templomban ünnepi mise volt, a melyen a főgymnáziumi énekkar, karnagyuk Bitter Illés tanár vezetése mellett Müller es-dur miséjét énekelte. A mise végén Hoffer Király himnusát énekelte az énekkar.

Lassan-lassan egészen beopta magát szívébe a fiatal ispán képe s mikor az ő fehér, lányos szobájában egyedül volt, úgy elgondolkozott valami nagy boldogságról, nagy, erős szerelemről.

Jolán szerette az ispánt és a fiatal férfi sem maradt sokáig közönyös a viruló pusztai virág iránt. Az ő szíve is tüzet fogott és úgy örült a lelke annak a gondolatnak, hogy ez a szép virág csak neki nyílik, neki illatozik.

Nem is titkolta sokáig érzelmeit.

Egy sejtelmes, hangulatos tavaszi estén ott bolyongtak a kertben. Mindketten hallgat-
tak s mindketten érezték a fakadó tavasz keltette édes, mámoros vágyakat.

Az ispán egyszerre megállt. Keze a leány kezét kereste s mikor ott érezte kezében a leány puha, meleg, kissé remegő kezét, csak odavonta magához a leányt, átölelte karcsu derekát s úgy beszélt hozzá elfojtott, szenvedélyes hangon.

— Jolán, tudna-e engem szeretni igaz, hűséges szerelemmel? Én szeretem igazán, őszintén. Egyszerű ember vagyok. Nem ígérhetek fényt, ragyogást, de adhatok egy őszinte, szerető szívet, csendes, boldog otthont.

A leány nem szólt. Kezét nem vonta el a férfi kezéből. S ahogy odavilágított a hold, a férfi láthatta, hogy a leány szemében egy könny csillog. És ez a könny megértetett vele mindent. Tudta, hogy a leány szereti, pedig egy szóval se mondta.

És itt kezdődött a boldogság kettőjük számára. Boldogok voltak, mert bíztak egymás szerelmében. Arra nem is gondoltak, hogy valami tán elszakíthatná őket egymástól. Pedig csalódtak, mert csakhamar jött a veszély.

Mise után az intézet rajztermében gyülekezett az ifjuság és a tanári kar, hol az ünnep tulajdonképeni műsora vette kezdetét, melyet ismét a gymnáziumi énekkar nyitott meg, Nágeli György királydalát énekelve el. Ezután Nemes Tivadar főgymn. tanár tartott ünnepi beszédet. Majd Gombos Lajos VIII. oszt. tanuló szavalt a »Szózatot«.

Az ünnepélyt a főgymn. énekkar a Himnusz eléneklésével fejezte be.

A polgári leányiskolában

április tizenegyedikét az alábbi műsorral ünnepelték:

Az iskola női énekkara a »Magyarok éneke« című hazafias dalt énekelte el, mely után Vörösmarthy Mihály »Himnusát« szavalt a Jobst Márta IV. oszt. növendék.

Majd Futima Sarolta k. a. az iskola történelmi tanítója magas szárnyalású, hazafias érzéstől áthatott ünnepi beszédet mondott.

Ezt követte Gremár Teréz IV. oszt. növendék szavallata, ki Jozgics János »Haza-szeretet« című költeményét igen szépen szavaltta el.

Az ünnepélyt Erkel Ferenc Himnusának eléneklésével fejezte be az ünnepelő ifjuság.

A pécsi áll. főreáliskola,

hogy kiaknázza a kedvező alkalmat, melyet ez ünnepély a tanuló ifjuság hazafias érzületének fokozására nyújt, ma d. e. 9 órakor rendezett iskolai ünnepélyt, melyen az 1848. törvényhozás fontosságát Simon Béla, a történelem tanára, méltatta. Feladatát nem közönséges paedagogiai ügyességgel, sikerült módon oldotta meg. Szépen kidolgozott beszédét azzal kezdte, hogy emléknepok megülése már a történelem legrégibb korában található. A görögök és rómaiak megülették az örvendés és gyászesemények emlékét; a keresztény és zsidó vallásban is megvan e szép szokás; Szent-István-napja egyuttal egyházi és hazafias emlékünnap. Majd a szónok, mint igazi historikus kutatta az okokat, melyek előidéztek azt, hogy épen 1848-ban érte el a nemzet azt, a miért annyi idő óta legjobb fiai küzdöttek. Beszédét az 1848. ápr. 11-én szentesített 31. t. c. méltatásával s az ezen törvényhozási aktusból levonható tanulság fejtegetésével fejezte be. A

mely romlással fenyegette az ő szerelmüket s csaknem tönkre tette, mint elhervasztja a dér a fakadó virágot.

II.

Az uraságnak vendégei érkeztek, kik között egy daliás főhadnagy is volt.

Vendégei tiszteletére az uraság nagyvadászatot rendezett. A vadászat helyéül azt a pusztát szemelték ki, hol Jolánék laktak. Náluk rendelték meg az ebédet is.

Jolán már kora reggeltől fogva sürgött-forgott. Azt akarta, hogy meg legyenek elégedve mindennel.

Mikor aztán a vendégek megérkeztek, Jolán eléjük sietett.

Az uraság bemutatta neki vendégeit. Utoljára maradt a főhadnagy.

— Darvay Kálmán — mutatta be magát a főhadnagy, miközben csodálkozó tekintettel nézte az előtte álló gyönyörű leányt.

Jolán elpirult s a főhadnagy úgy érezte, mintha az a kicsi kéz egy kissé remegne az övében.

Aztán elváltak. Jolánt gazdaaszonyi teendői a konyhába szolitották. Ebéd után aztán maga az uraság jött ki hozzá. Megköszönte neki a pompás ellátást és kérte, hogy menjen be hozzájuk. Jolán engedett a kérésnek. Bement a férfiak közé s csakhamar a zongorá mellé ült.

Darvay főhadnagy meg oda állt mellé. Gyönyörű hangja volt a főhadnagnak s a mint énekelt, Jolán mintegy akaratlanul is ott felejtette tekintetét a főhadnagy daliás alakján. A főhadnagy is úgy érezte, hogy valami szokatlan gyöngesség vesz erőt rajta, amint oda-

beszédet Landgraf József VII. o. tanuló hazafias szavalata követte. Az ünnepély elején elénekelt a főreáliskolai ifjusági énekkar Kőlcsey »Hymnus«-át, a végén meg Vörösmarty »Szózat«-át. Újra volt alkalmunk gyönyörködni ezen ének-kar pompás énekében, mely nem régen, Komócsy József főreáliskolai hittanárnak felolvasása alkalmával, a Kath. Körben a nagyközönség előtt osztatlan tetszés mellett énekelt, oly hatással, hogy a Kath. Kör igazgatósága indítatva érezte magát, külön elismerő levélben értesíteni erről Dischka Győzöt, a főreáliskola igazgatóját, ki az éneket, a nevelésnek e kiválóan fontos segédeszközét, különös gondozása tárgyává teszi.

A felsővámház-utcai tanulóifjuság

reggeli 8 órakor az Ágostontéri templomban hallgatott ünnepi misét, majd a zászlókkal feldiszitett tornaudvarban rendekbe állott, ahol először Petőfi Sándor »Tied vagyok, tied hazám« kezdetű költeményére Doppler Károly által szerzett dallamot énekelt el a tanuló ifjuság.

Utána Rothárd Antal IV. oszt. tanuló szavalta Petőfi »Talpra magyar«-ját. Ezt követte Berger Róza IV. oszt. tanuló szavalata, ki a »Magyar honleány« című verset igen kedvesen szavalta el.

Az ünnepi beszédet Pikler József iskolai h. igazgató mondotta. Az ünnepi beszéd után Pósa Lajos »Március 15 én« című költeményét szavalta el Flining Vilmos.

Ezenkívül Szabó Anna IV. oszt. tanuló szavalt még s azután befejezést nyert az ünnepély a Király himnusz eléneklésével.

Az ünnepélyen igen sok szülő is megjelent, kik mindannyian örömmel látták a gyermekek haladását az önképzés terén.

Igy hát elég lett téve annak a bizonyos 1898. évi V. törvénycikknek, melynek ünnepelésére hivatalos zászlódiszt öltött a város s ünnepelt mindenki, akinek muszáj volt!

Vidéki hátralékosainkat tisztelettel kérjük, sziveskedjenek hátralékaikat mielőbb beküldeni.

oda pillantott Jolánnak nagy, meleg kék szemibe.

Egész éjjel nem mozdult a leány mellől. Tüzzel udvarolt neki s Jolán meg hallgatta. Ugy érezte a leány, hogy a főhadnagy hangja megrezegteti a szívét. Tekintete többször oda tévedt, a hol az ispán ült az urasággal. Egy-egy hang odatévedt hozzájuk is és megértette, hogy valami kukorica eladásról beszélgetnek.

Valami hidegség féltét érzett a leány. Mintegy akaratlanul kezdte összehasonlítani az ispánt a főhadnaggyal. Egyszerre nem látta az ispánt oly szépnek. Sőt mintha nagyon is közönséges embernek tűnt volna föl előtte.

Aztán meg a főhadnagy oly kedvesen tudott csevegni. Ugy magával ragadta Jolánt, hogy a leány észre sem vette, hogy mulik az idő. Reggel felé járt az idő, mikor a vendégek távozni készültek.

A főhadnagy is bucsuzott a leánytól.

— Isten vele kisasszony. Nem akarok végleg bucsut venni, mert hosszabb ideig szándékozom itt maradni s ha kisasszony megengedi többször teszem tiszteletemet.

Aztán kissé szentimentális hangon tette hozzá.

— Hisz oly kellemesen éreztem magam nagysád kedves társaságában.

Jolán elpirult s szinte zavartan hebegget valamit a miből a főhadnagy megértette, hogy mindig szivesen látják.

Mikor a vendégek elmentek, Jolán is szobájába akart térni, de az ispán visszatartotta.

— Bocsánat Jolán, néhány szóm volna magához.

Elismerés az érdemnek.

Pécs, 1899. április 11.

(éé) Ritkán szokott ez megtörténni és ha megtörténni, akkor is csak feleből-harmadából, mert még azok is, kiknek az érdemet méltatniok kell, a 19 ik század végnapjainak kaoszában nem jut arra idejük, hogy mások érdemeit tanulmányozzák.

Egy negyed évvel ezelőtt, midőn Baranyamegyének a Várady Ferenc által szerkesztett Monografiáját bemutatták, az ott ülésező bizottsági tagok egyikének sem jutott eszébe ezen művet egy szóval is méltányolni; hallgatott mindenki, mintha csak arról lett volna szó, hogy X község új számadási könyvet csináltatott a kompektornál.

E hibát némiképp helyrehozta a mostani közgyűlés. Mohács bir legtöbb történeti érzékkel, ott találkozott néhány úr, kik vállalkoztak arra, hogy a Monografia szerkesztőjének érdemeit ne tekintse a közönség kompektor munkának, hanem valamivel többnek, mert bizonynyal van különbség egy könyv bekötése és annak szerkesztése között. Sok e avagy kevés, azt a közönség ítéletére bizzuk.

Várady Ferenc, a szerkesztő, a mohácsi indítványozók szivességéből megnyerte az elismerést, melyet a jelen esetben bizonynyal megérdemelt. Tekintve azon sajátságos viszonyokat, melyek között a születendő munka, mint sok bába közt forgott, az egyes munkások hasznavehetetlenségét, azok általános kiselejtezését, a mellék eszközök, képek stb. nehéz s költséges beszerzését, a pénzkalmitásokat: Várady valóban nehéz és derék munkát végzett, melyre itt a megye központjában kevesen birtak volna vállalkozni s még kevesebben birtak volna azt keresztül vinni.

Ezek és a nép- és természetrajzi részek ügyes megszerkesztése feltétlenül Várady érdemei és elismerés az érdemnek.

De tudjuk azt is, hogy Baranyamegye monografiájának főrészét annak *történelmi része* képezi. Ezen fő részt Várady urnak nem kellett szerkeszteni, ő azt egészen készen kapta s nyomda alá adta.

Szó sincs róla, hogy Várady oly szerénytelen lett volna, hogy a megírás dicsőségét

Tán kissé nyersen szól az ispán, mert Jolán megütközve tekintett rá s kissé izgatott hangon szól.

— Tán nem akar megleckéztetni?

— Nem, Jolán, ahhoz nincs jogom. Én csak kérhetek magától. És arra akarom kérni, ne fogadja többet Darvay főhadnagyot. Ezt tegye meg az én kedvemért.

Jolán felkacagott, pedig az ispán nagyon komolyan beszélt.

— Talán bizony féltékeny? — kacagott a leány. Hja, a főhadnagy szép ember és milyen kedves. Veszedelmes vetélytárs lehet!

Tán nem is gondolt semmire a leány, csak évelődés, fiatalos tréfa volt az egész, de az ispán mégis úgy érezte, mintha minden szó a szive közepébe nyilalnék. És mikor szobájába tért, még sokáig bámult ki az ablakon s egyre jobban megérlelődött benne az a gondolat, úgy Jolánt elvesztette.

Jolán meg nyugodtan aludt s talán éppen a szép főhadnagról álmodott . . .

III.

Darvay főhadnagy mindennapos lett Jolánnál. Jolán atyja szivesen látta a főhadnagyot, ki uraságának rokona volt. Leányát nem féltette, ismerte becsületes, tiszta lelkét. Pedig biz nem lett volna kár kissé jobban ügyelni a leányra.

A főhadnagy szép, ügyes férfiú volt, a leány meg könnyen hlvő, fiatal. Nem volt nehéz a győzelem.

Sietett is a főhadnagy az ostrommal. Alig három nap mulva, mikor Jolánnál volt, kitérta szive érzelmeit. Beszélt nagy szerelméről, boldogságról. Aztán meg olyan féltét is

magára ruházta. A tartalomjegyzékben ott áll, hogy a történeti részt Németh Béla írta.

A vármegyei indítványozó bizottsági tagok, vagyis illetve dr. Margittai Valér az indítványozók szüz szónoka, már nem ismeri a valódi érdemet, habár éppen annak érdekében látszik szóllani akarni. A szüzbeszéd szerint Várady Ferenc volt az, ki bebarangolta lelkével a mult járatlan utait, Várady volt az, ki nagy tudással halmozta fel a későbbi történelem adatait, és szivesen is, szakavatottan is tárta elibénk a históriák nagy és kicsiny jeleneteit.

Ez tévedés a szüz beszélő részéről, mert ismeretes az író, ki hosszú évek során kutatott és gyűjtögetett a százados okmányok sorraiból. Köztudomásu, hogy Németh Béla volt a szorgalmas kutató, ki munkája legvégén elvesztette szeme világát, nem is tudni, minő sors vár a ma már keresetképtelen emberre.

Illő dolog lett volna hát, hogy ezen az egy csapáson, szeme világának elvesztésén túl ne érje az a további csapás, hogy ne találjon arra az elismerésre, mely az érdemet megilleti.

No de az új bizottsági tag, a szüz szónok, meg tovább ment, ő a még élő író, a tehetetlen vakot egyenesen elakarja temetni, mikor ráfogja, hogy más írta azt a történetet, melyre elismerést kért. Üdvözljük az ifjú bizottsági tagot ezen a téren, bizonynyal még sokra fogja vinni a párttusákban s ne féljen, jutalma sem marad el, mert hisz elismerés illeti az érdemet.

Hirek.

Pécs, 1899. április 11.

Egy év.

A mi lágyszivű, poetikus lelkű költőnk, kinek szívében nem ébred fel többé a szerelem lágy fuvalmu éltető tavasza, a maga gyászában így üdvözlö a tavasz ébredését.

emlegetett, hogy neki nem kell pénz, vagyon, csak egy szerető sziv.

Mint édes méreg, úgy járta át Jolán egész valóját a főhadnagy vallomása. Nem tudott szólni, csak akkor ijedt föl, mikor a főhadnagy hirtelen megcsókolta.

Kiáltani akart, de nem volt rá ideje, mert az ispánt látta maga előtt, ki éppen haza jött s az ablakon keresztül látta, amint a főhadnagy a leányt megcsókolta. Egyszerre erőt vett rajta a szenvedély. Berohant a szobába s valami erős gorombaságot akart mondani a főhadnagynak. De aztán mintha mást gondolt volna. Nyugodtan, határozottan beszélt.

— Főhadnagy ur, láttam, mikor Jolánt megcsókolta. Ne kérdezze, milyen jögon szölok a dolvyhoz. Jolán megmondhatja. Én csak azt akarom mondani, hogy azt nem fogom türni, hogy főhadnagy ur itt léha kalandokat hajhászson.

Jolán beleakart szólni az ispán szavába, de mikor odapillantott az ispán szenvedélytől kipirult arcába, szikrázó szemébe, nem mert szólni. De érezte, hogy soha ily szépnek nem látta azt az embert. És szinte szánakozva tekintett a mellette álló főhadnaggyra, ki zavartan babralt kardbojtjával. Az ispán meg tovább beszélt. Hangja mindig suttogóbb lett.

— E ház becsülete szentség előttem, — aztán odahajolt a főhadnaggyhoz s úgy suttogva mondta — s lelövöm, mint a kutyát, a ki azt beszenyeznél.

— Rendelkezésére állok, — szólta a főhadnagy.

— Nem ugy uram! De hagyjuk ezt.

»Igy a sirok felett . . . Ámde lenn a sirban Tavasz sugaráról hajh! de kevés hir van, Márciusi szellő oda le nem hathat Fel sohse támadnak, akik már meghaltak, Csak rabok maradnak!«

Fel sohse támadnak, akik már meghaltak!

Ezzel a néhány szóval el van mondva az a rettenetes tragédia, mely egy még eléggé ifju szívet összetört, megfosztott a jelen örömeitől, megfosztotta a jövő reményétől.

Csak multja van már annak a szegény költőnek, ki csupán a mult fájón édes emlékeinek él, a többi úgy is elborította már a mélységes gyász, melynek bilincsei közé verve morzsolja le napjait.

Egy év!

Egy éve, hosszú egy esztendeje, hogy kint a temető fenséges csöndjében rideg, érzéketlen göröngyökből sirhant borult egy fiatal asszonyka hült teteme fölé.

Szemeit, melyekkel annyiszor odaadó szeretettel tekintett kicsi urára, örökre lecsukta a kérlelhetlen halál!

A mosoly, mely egykoron hitvesének szólt, megfagyott a piros ajkakon, melyekről a hitvesi csók édes mézét szivta a költő. Ez volt a Muzsa csókja, fakasztója annyi édes dalnak, melyeket a költő elpengetett lantján, édes kicsi asszonykájának.

Egy év!

Annyi ideje már, hogy törve hever a költő koboza, lantjának húrjai szerte szakadtak, csak egy maradt meg belőlük s erről az egyről fakadnak azok a szivetrázó gyászdalok, melyek egy év óta a költő fájdalomtelt lelkéből kerülnek ki . . .

Egy éve annak, hogy megilletődve, az őszinte részvét fájó érzésével szívünkben, korszorut tettünk egy fiatal asszony koporsójára s mig egyrészt a halott iránt érzett kegyeletünk könyet facsart szemeinkből, szorongó szívvel tekintettünk a gyászoló férjre, ki műhelyünknek lankadatlan munkása, redakciónk költője, ki szívünkhöz nőtt a mindennapiért való elkeseredett nehéz harc közepette s kit a legsúlyosabb csapás ért hitvesének gyászos elhunytával.

Az övével tépte szívünket a bánat, vele sirt a lelkünk!

A kisasszony jelenlétében nem alkalmas arra, hogy ez ügyet tovább tárgyaljuk. Menjünk!

Menni készültek. Jolán megállt ott, mintha aludnék, mintha álmodnék. Csak az ispánt látta, annak hangját hallotta s egyszerre fölédredt benne már-már kialvó szerelme. Érezte, hogy az az ember nagyon szereti, őt, az meg fogja becsülni. Ez a másik, a főhadnagy . . . Nem merete tovább gondolni. Csak az ispán szavain járt az esze.

— E ház becsülete szentség előttem . . .

Jolán megértette a szavak értelmét s úgy érezte, hogy valami nagy halálával tartozik az ispán iránt.

Odalépett hozzá, éppen mikor távozni akart a főhadnaggyal.

— Jenő — először szólította így — bocsásson meg! Nagyott vétettem maga ellen, de jóvá fogom tenni.

Aztán a főhadnaggyhoz fordult.

— Reméllem főhadnagy ur, hogy ön pedig többé nem fogja át lépni e ház küszöbét.

A főhadnagy szalutált s szó nélkül távozott. Az ispán meg ott állt és nézte azt a leányt, kit megtalált újra akkor mikor már-már elveszni hitte.

Aztán meg odavonta magához és úgy susogta neki.

— Megbocsátok én édes szerelmes virágom!

A leány meg úgy érezte, hogy e néhány szó egyszerre visszaadta lelkének minden nyugalmát, szívének minden boldogságát.

Deér.

S midőn ma bennünk is föltámad újra a gyásznapi való visszaemlékezés fájó érzése, midőn tudjuk, hogy egyik kollegánk szíve — melynek fájó sebe még be sem hegedt — újra vérzik, mi is kizarándokolunk lélemben a kicsiny asszonyka virágos sirjához, letesszük kegyeletünk szerény koszoruját a keresztre s mig ajkunk költőnk drága halottjéért imát rebeg, önkéntelenül felszakad keblünkől a sóhaj:

— Vajha enyhítő irt nyujtana a Mindenható a bánatában megtört hitvesnek özvegy-ségében sajtó szívére!

Horkay Feri.

Napirend 1899. április hó 12-én.

Naptár: szerda, április 12. — Róm. kath.: Gyula. — Prot.: Gyula. — Görög-kel.: (március 31.) Hipac. — Zsidó: Ijar 2. — Nap kél 5 óra 29 perckor; nyugszik 6 óra 43 perckor. — Hold kél 6 óra 21 perckor reggel; nyugszik 10 óra 13 perckor este.

Időjárás. Kilátás a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: enyhe, helyenként csapadék várható.

Színház: »Nagymama«, Kalmár Piroska első vendégfelléptével.

— (**Sombereki körjegyző fegyelmi ügye.**) A mint értesülünk megsemmisítette a belügyminister a főispán felebezése folytán a közigazgatási bizottságnak azt a határozatát, — melylyel a Gerjovics József sombereki körjegyző ellen folyamatban levő két fegyelmi ügynek külön választására és a hivatalos engedelmisség megtagadása miatt utóbb indított fegyelmi eljárásnak külön határozattal leendő sürgős befejezésére utasított, — és érvényre emelte az alispánnak azon intézkedését, hogy a Gerjovics ellen folyamatba tett két rendbeli fegyelmi ügy, együttesen egy határozattal bíraltassék el.

— (**Bizottsági tagválasztás.**)

Pécs szab. kir. város közhírré teszi, hogy Kiss József úrnak a törvényhatósági bizottság kebeléből történt kilépése folytán megüresedett közigazgatási bizottsági tagsági helynek választás utján való betöltése a f. évi április hó 24-ikén tartandó közgyűlés tárgysorozatába fel fog vétetni.

— (**Halálozás.**) Krászonyi Ferenc légszeszgyári igazgató egyetlen gyermeke, Krászonyi Stefánia 12 éves korában tegnap reggel vörhenyben meghalt. Temetése ma délután történt meg a budaikülvárosi temetőben általános részvét mellett.

— (**Földmunkások sztrájkja.**)

Szlapák Rudolf földmunkavállalkozó, akiket gazdájuk a katonai lövőterénél földtöltéssel foglalkoztat, ma délelőtt beszüntették a munkát — sztrájkolnak. A sztrájkra az adott okot, hogy a munkások dacára annak, hogy talicskánként egy és fél krajcár munkabér volt kialakulva, később három krajcárt követeltek talicskánként, mely követelésüket a vállalkozó nem volt hajlandó teljesíteni. Hogy meddig fog a sztrájk tartani, az eddig még nem tudható, azonban tekintettel a követelések csekély voltára, igen valószínű, hogy mihamarább véget ér.

— (**Financok költözködése.**)

A Mágocs községben eddig fennállott pénzügyőri szakasz március 30-án Sásdra lett áthelyezve. Ez áthelyezés folytán azonban a nevezett pénzügyőri szakasz eddigi területi hatásköre változást nem szenvedett.

— (**A Pécs-baranyai sport-egyesület**) a közeledő idényre tekintettel most felhívásokat bocsájtott szét a tagul való belépésre. A fiatal egyesület, mely csak a mult évben alakult, valóban rövid idő alatt is szép eredményeket ért el, melyeket még öregbiteni akar azzal is, hogy tagjait minél nagyobb számmal szaporítani óhajtja, oly kedvezményeket s előnyöket nyujtva tagjainak, melyekre ritka vidéki sport-egyesület vállalkoznék. A »Pécs-baranyai Sport-Egyesület« főleg a magyar sport hive s nagyban kultiválja a már nagy elterjedtségnek örvendő kerékpár-sportot, azonkívül a turisztikának is lelkes terjesztője s turadijak, országuti, bajnok s távversenyek

rendezésével igyekszik a sport eme nemét is terjeszteni. Az egyesület tagjai a »Kerékpár-Sport« című hivatalos lapot díjmentesen kapják, azonkívül az egyesület minden csütörtökön igen kedélyes klub-estélyeket is rendez, melyekkel tagjainak szórakozásáról gondoskodik. Az egylet helyisége (Magyar Király szálló I. em.) ujonnan s díszesen van berendezve, ahol számos bel és külföldi sportlapok, szakmunkák s egyéb kellemes szórakoztató olvasmányok állnak a tagok rendelkezésére. Az egyesületbe belépő tag egyszersmind a »Magyar Kerékpáros Szövetség«-nek is tagja, a honnan igazolványt is kap. A tagsági díj évi 12 frt, mely forintos havi részletekben fizetendő. A pártoló tagsági díj évi 2 frt.

— (**A tavasz ébredése.**) Ebben a szeles áprilisi hónapban nemcsak az ibolyák támadnak föl, hanem hasonló sors éri a dalokat és a szerelmeket is. A poéták feléledtek téli álmukból s agyon nyomoritják a redakciókat. Ugy teremnek a poéták manapság, mint a gomba. Versbírálonk már betegen fekszik ugyan a sok zöngemény élvezésétől, de azért hajlandó kárörömet szerezni másoknak is, hogy a legujabban beérkezett poétát közre adja. Imhol a vers:

Mint alkonyatkor Pécsen a vasuton
Méla bú fájdalma fogta át szívemet;
Mint mély sóhajtás nem tudok többet,
Mint sötét felhő hullajtok egy könnyet.

Ezzel a verssel ugyan alaposan megrugták a muzsát, de hát ki tehessen róla.

— (**Megtámadott polgár.**) Misnec Zsigmond szászvári lakos panaszt emelt a hatóságnál, hogy a napokban egyik haragosa, Ferk Szaniszló dombovári lakos az utcán orvul megtámadta, és arcul ütötte, úgy hogy ez által nyolc nap alatt gyógyuló sebet ejtett rajta. Misnec a felvétetett orvosi látélet alapján panaszt emelt támadója ellen a tamásii bíróságnál.

— (**Kárvallott tolvaj.**) Ugyancsak megjárta a napokban valami Biró Örzse nevű dombovári illetőségű csavargónő, a ki részeg állapotban belopódzott Lehóc Mihály ugyanottani lakos házába s a nyitott csirkeólból egy kakast elemelt, de ott felejtette egy csomagba kötött nagykendőjét, többfele ruhaneműt, egy pálinkás üveget, meg egy párnát, mi bizonyára több értéket képvisel, mint a kakas. Ezek a tárgyak voltak különben árulói s a hatóság emberei a nyomon haladva, csakhamar elfogták a tolvaj csavargónőt, kivel most a bíróság fog számolni.

— (**Öngyilkosság?**) Hásságy községből a napokban eltűnt egy fiatal ember, a ki már huzamosabb idő óta elmebajban szenvedett. Andor Istvánnak hívják a fiatal legényt, ki egy cédulát hagyott maga után, melyre ez volt írva: »Meghalok. Pista.« Hogy az elmebeteg legény tényleg öngyilkosságot követett-e el vagy pedig csak elködörgött, azt a megindított nyomozás fogja kideríteni.

— (**Álkulessos tolvajok.**) A tolvajoknak ez a fajtája napról-napra szaporodik. Csak nem rég adtunk hirt egy ilyen vidéken történt álkulessos tolvaj üzemleiről s már újra értesítik lapunkat arról, hogy Petőc-pusztán Harkai Nándor ottani lakos házába álkulessal — eddig ismeretlen tettesek — behatoltak s onnan ruhaneműt s élelmiszereket, körülbelül husz forint értékben, elloptak. A tetteseket nyomozzák.

— (**Pajkos fiuk.**) Kálfits Jánosné, pécsi zidinakörnyéki lakosnő panaszt emelt a rendőrségnél, hogy ma délután az országuton menve őt egy Ulrik Rezső nevű kis fiu, ki szüleivel a Majláth-utca 18. szám alatti házában lakik, egy kövel úgy homlokra dobta, hogy feje belyukadt. A panasz folytán a rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket.

— (**A feledékeny megtaláló.**) János Mihály foglalkozás nélküli gyárimunkás még két héttel ezelőtt egy ezüst órát talált, melyet törvény szerint át kellett volna adnia a

rendőrségnek. Valaki feljelentette, hogy János Mihály elfelejtette az órát visszaadni s most a hatóság fogja pártfogása alá venni feledékenységé miatt.

— **(Malac a vízfolyásban.)** A tegnapi nap folyamán értesítették a rendőrséget, hogy a kórház-utcában egy jókora döglött malac hever a vízfolyásban. A rendőrség nyomban intézkedett az állatnak a gyeptes-teri telepre való elszállíttatása iránt s megindította a vizsgálatot a malac tulajdonosának kiléte iránt. Az ilyesmi azonban közegészségügy elleni kihágást képezvén, természetes, hogy nem akadt a malacnak gazdája s nem is akad, hacsak nem sikerül a rendőrségnek a »kihágót« kinyomozni.

— **(Vasárnapi hangulat.)** Ez a vasárnapi hangulat abban nyilatkozik meg leginkább, hogy ilyenkor szaporodik néhány taggal a rendőrségi cellák lakóinak száma, mint vasárnap éjjel is történt, a midőn a rendőrségi járat nem kevesebb, mint öt embert szállított a torony alá, éjjeli csendháborítás és utcai botrány okozás miatt. A derék cella-lakók még hétfőn is egyre aludták édes álmukat Bachus isten dicsőségére.

— **(A retek veszendőben.)** Kraizer Zsófia pécsi kofaasszony tegnap délelőtt retket árult a piacon s egyszerre — legnagyobb sajnálatára — tapasztalta, hogy a szép piros hónapos retkekből néhány csomó elveszett. Persze, mindjárt jajveszékelve futott a rendőrségre, ahol jegyzőkönyvbe vették a panaszát s megindították a nyomozást a retek-tolvaj után.

— **(Lefülelt csepürágó.)** Valami Krausz Sándor nevű pécsi illetőségű egyén a napokban Nagy-Kozár községben mutogatta magát a piacon, hányván a bukfencet, rágván a csepüt s Vezuv módjára fujván a tüzet. S hogy minél nagyobb nézőközönsége legyen,

vendégszereplését ki is doboltatta a községben, a hatósági engedélyért járó díjat azonban elfelejtette lefizetni s mikor már egy csomó pénzt össze is tányérozott, még akkor sem mutatott fizetési hajlamot. Így hát beszüntették a »művészetet« s valószínű, hogy Krausz urral le fogják ületni a hatósági engedélyi díjat.

— **(A bicska és a szerelem.)** Gyakran megesik, hogy ez a két egymással homlokegyenest ellenkező dolog összekerül, a mint az tegnap is megtörtént a szigetkülvárosban. Jelinek János munkás már régebb idő óta él vadházasságban Melcer Zsuzsannával, a kire nem csekély módon feltékeny. Jelinek tegnap beszéssel került haza s összeveszett élete párjával, végezetül bicskát rántott, melyel agyonszúrással fenyegette kedvesét. Szerencsére a szomszédok a lármára figyelmessé lettek s még idejekorán lefegyverezték Jelineket, ki harcias kedvéért most a rendőrség előtt fog számolni.

— **(Kifosztott kucséber.)** Haidner János bajai illetőségű kucséber Pécsen átutaztatásban néhány »üzletet« akart kötni tegnap este s így betévedt valami pálya-utcai harmadrendű korcsmába, ahol elaludt. Mikor felébredt, elkeveredve tapasztalta, hogy kosarát összes holmijaival együtt ellopta valaki. Ezt a valakit keresi most a rendőrség.

— **(Egy kabátgomb miatt.)** Régi közmondás, hogy »kicsi ok, nagy okozatok« s ez a közmondás ismét beigazolást nyert tegnap délután, amikor kint a vasut mellett elterülő réten két siheder gyerek, Kovács Pál és Fischer János gomboztak egymással. Játék közben összeveszett a két gyerek egy kabátgombon, amely differenciákon úgy segítettek, hogy Fischer János egy kődarabbal belékelte játszótársa fejét. Kovács Pali szülei panaszt emeltek a brutális gombozó ellen.

— **(Tömeges áttérés.)** Már több ízben volt alkalmunk megemlékezni a híressé vált kocsolai svábokról. Egy év óta civakodnak, veszekednek ott a polgárok — a nyelv miatt. A vége április 4-én játszódtott le, amidőn — mint ottani tudósítónk írja — a község német ajku lakosságának felerésze, körülbelül nyolcvanöt család, a római katolikus hitről az evangélikus hitre tért át. Az áttérés nem meggyőződésből történt, hanem tisztán a boszu műve volt.

— **(Rossz napok.)** Az adófizető polgárok a pár hónapig urakodott ex-lexre való tekintetből sem az ideik, sem a múlt évről maradt hátralékos adót nem fizették, amivel azután nem kis jókedvet szereztek maguknak, mert ez a nemfizetés még tüntetés-számba is ment s holmi hazafiságról akart bizonyosság lenni. Az ex-lex persze véget ért s az állam, amely kénytelen volt meghuzni magát, újból érvényesülni kezd, még pedig annál is inkább, mert pénztárainak tartalma erősen megcsökkent. Az pedig, hogy az állam a sarkára áll, igen sok rossz napot fog okozni az adófizető polgároknak, mert hát az adóbehajtás oly szigorúságára még a legöregebb adófizető, illetőleg nem fizető polgárok sem emlékeznek. Az intések utolsó része is szétmegy ezen a héten, hogy a rákövetkező nyolc nap eltelté után a végrehajtások minden vonalon megkezdődjenek. Az alatt, hogy az adóbehajtás szigorúan fog történni, azt érjük, hogy a szokásos kibuvóknak nem igen lesz helyük. A szegény végrehajtott polgár a licitáció előtt hiába megy halasztást kérni, amint hogy hiába könyörög azért is, hogy részletekben törleszt-hesse legnehezebben eső polgári köteleességét. És mert kell a pénz, hát a miniszter ur kiadta a maga utasítását, aminek végeredménye alighanem a tömeges árverés lesz. Az természetesen egészen más kérdés, hogy a nagy ösz-

tert, ki nemcsak az emberi test alapos ismerője, hanem kitűnő pszichologus is. Őszintén elbeszéltem neki mindent.

Tudjátok, mit felelt? Hogy tagadhatatlanul elsőrangú művészqualifikációim vannak; de nő vagyok, tudatlan leány; egy befejezetlen lény és ez lenyűgözi magasan szárnyaló lelkemet.

Ha majd egyszer igazi szenvedély árja zúg rajtam keresztül, mely váratlanul jön és magával ragad, mint a vihar, letépi szemeimről a sejtelmes fátyolt, lerázza szívemről a tudatlanság békóit, akkor talán kibonthatom szárnyaimat és megtanulok repülni s egy diadalmas perc mámorában életre kelhet bennem az eszme, a teremtő erő. És szerelmem glóriás fénye a halhatatlanság útjára vetheti sugarait.

Káprázatosan szép ez álomnak, de milyen vigasztalan a szürke valóság.

Ki legyen az én Messiásom?

Nem keresem és nem is várom.

Nem szaladok a szerelem elől, de nem is akarom ismerni. Mindig irtóztam attól, hogy valaha hitves és anya is lehetnék. Egyedül és függetlenül óhajtok élni.

Tudom, hogy másként is szerethetnék csak azért, hogy a leghatalmasabb szenvedély, a legigazibb mester, a szerelem, megadhassa nekem a bevégeztséget, a tudást és teremtőerőt. De értsetek meg, éppen ezt nem akarom. Hát annyira gyengék lennénk, hogy mindenütt és mindenkor a férfierőre kellene támaszkodnunk? Hogy tudásom, tehetségem ne érvényesülhessen, ne ragyoghasson gazdag színpompájában s elő ne törhessen, míg a férfi a szenvedélyek kohójában öserejével meg nem acélozza szívemet?

mezte, némi leányos báj is vegyült; szemeiben meg annyi tűz és erő, mely elbeszélte, hogy ez a leány veszedelmes szenvedélyes temperamentum, de még elég okos arra, hogy lékezze és kormányozza indulatait.

Hanem mi történik majd, ha a makacs leány energiáját egy erősebb lény megtöri?

Észrevettem, hogy a két nagynéni örökös rettegésben él, folytonosan élénk aggodalommal kísérve Renée lelkivilágának fejlődését.

Valóban csak félig ismerték a zárkózott gyermek sejtelmes szívilágát s gyakran megdöbbenette őket annak bizarr megnyilatkozása.

Őrizték is, mint a mesebeli tündérkisasszonyt. Nem jártak sehova, őket is csak meghitt barátok keresték fel.

Egy ízben akaratlan tanuja voltam Agatha és Minervának érdekes párbeszédének.

— Félek, — szölt Minerva — hogy Renée tulságosan sokat örökölt anyja hevességéből és hajthatatlanságából s a mi még nagyobb baj, atyja könnyelmű művészszeréből. Vigyázok a lelkére, de magam sem ismerem egészen. Meglepetéseket várhatunk tőle.

Istenem, ő jó gyerek, de erős támaszra van szüksége. Nem is támaszra, hanem vezetőre, ki erősebb legyen, mint ő és . . . nos és éreztesse is vele erejét. Tapasztalatlan gyerekfeje megváltót keres; én félek, hogy csak talmi apostolt talál. Vigyázni fogok, résen leszek.

Agatha elmosolyodott.

— Gyenge vagy te ahhoz és különben is azt hiszem, ismered azt az ostoba históriát: a százszemű Argusról.

De beszéljünk komolyan. Renée érdekes gyerek,

szegre rugó adóhátralékokat mily gyorsasággal lesz képes az állam behajtani, mert elvégre a legbuzgóbb adóvégrehajtó is csak ember s nem képes három helyett dolgozni. Arról, hogy a végrehajtók számát megszorítsák, mit sem hallottunk s tamások vagyunk abban, hogy ezt a létszámot emelni fogják, mert hát a pénzügyminiszter nem volt oly óvatos, mint Darányi miniszter, aki gondoskodott arról, hogy a nagy munka, az aratás idejére tartalékos munkások várják a behívást s a hiányon segítsenek. A pénzügyminiszter tartalékos végrehajtókat nem ránthat elő, ami azonban épen nem zárja ki azt, hogy az adófizető polgároknak a jósolt rossz napok be ne következzenek.

— **(Agyon kuruzsolták.)** Kadar-kutról írja tudósítónk: Vasdinyey Béla föld-birtokos Vörös János nevű kovácsát Richter Ferenc bognármester verekedés közben önvédelemből késsel megszúrta, ki szomszédaszonyának tanácsára valamiféle szerrel kente sebeit és ennek következtében a kovács meghalt sebében. A kir. törvényszék részéről a vizsgálóbíró és Szigethy törvényszéki orvos a helyszínére kiutaztak, a tetemet felboncolva, konstatálták, hogy a halál a seb nem kellő fertőtlenítése következtében állt be, máskülönben a szúrás nem volt halálos.

— **(Megharapta a kutya.)** Hiába járkál napról-napra a kutya-pecér rézdrótos legényeivel utca hosszat, a kutyaharapások mégis egymást követik. Tegnap délután is Engel Hermann pécsi ügynököt harapta meg Breier Ferenc mészáros kutyája. A harapós állatot annak megállapítása végett, hogy nem-e volt veszett, kiszállították a gypmesteri telepre.

— **(A tolnai zendülés.)** Általános nagy megbotránkozást szült országszerte az a zendülés, melyet a fanatizált tolnai németek nagypénteken a templomban rendeztek. A lá-

zongók első kihallgatását Várady János szeg-zárdi csendőrőrmester eszközölte két napon át Tolnán, a kinek jelentése már a szegzardi kir. törvényszék vizsgálóbírója előtt van. Már kétségtelen tény, hogy a zendülést gonosz értelmi szerzők előre elkészítették s ezeknek kiderítésén fáradozik most a vizsgálat. A főkomposok — mint értesülünk — Szeifric Antal és ennek neje, továbbá Stoblné és Hofsteiger Mihályné.

— **(Meglopott körhintás.)** A balokányinál levő körhinta bódéba az elmúlt éjjel ismeretlen tettesek betörték s onnan egy párnát s több bognár-szerszámot elemelek. A tetteseket nyomozzák.

Pécs szab. kir. város

meteorologiai állomása jegyzetei

1899. április 11. reggeli 7 órakor.

Barometer (redukált) = mm. 57.4.

Hőmérsék = 8.5 °C

> maximuma : 14.6 °C

> minimuma : 5.4 °C

Párányomás : 5.7 mm.

Relatív nedvesség : 69

Felhőzet : 3° Cum. Str. N. W.

Szélirány s erő :

Csapadék 24 órai :

Enyhe, borult.

Dr. Czírer.

Művészet, irodalom.

Bünös.

Dráma 3 felvonásban.

Írta: Voss Richárd.

Bemutató előadás 1899. ápr. 10.

Ujházy Ede harmadik vendégfelléptének alkalmából tegnap este Voss Richárd drámája,

a »Bünös« került színre, mely minden tekintetben remek színvonalú műnek mondható.

Cselekményét a szerző az életből merítette s óriási hatást ér már el a drámai téma helyes megválasztásával is, pedig Voss Richárd nem kutatott az élet posványában, mint azt a legújabb irodalmi aera tagjai teszik, hanem egy olyan egyszerű alapeszmét dolgozott fel, mely szinte önmagától, a dolgok természetes folyásával válik lélekrázó drámává.

Nincs a darabban annak az olcsó hatáshaj-háztatnak legcsekélyebb nyoma sem, az alakok nem pozólnak s nyelvezetük oly egyszerű, gördülékeny, hogy a szemlélő szinte elfelejti, hogy festett falakat lát, elfelejti, hogy színházban van s önkéntelenül azt hiszi, hogy egy darab életnek lett véletlenül a szemlélője.

A darab megható s egyszerű cselekménye a következő :

A gyilkosság gyanújával terhelt husz évvel ezelőtt elítéltek egy embert, Lehr Tamást (Ujházy Ede) ki azóta ott sinylődik a börtön szürke falai között. S husz év után sül ki, hogy Lehr Tamás ártatlan, az igazi gyilkos Schmidt Vilmos (Somogyi Károly), ki halálos ágyán vallja be bűnét gyóntató atyjának. A lelkész tudva azt, hogy Schmidt büneért egy másik ember szenved, a történetről értesíti Herbert államügyészt (Balla Kálmán), ki nyomban intézkedik Lehr Tamás szabadonbocsátása és Schmidt elfogatása iránt.

Schmidt azonban a megrögzött gonosztevők gazságával tagad, midőn az államügyész elé viszik s midőn látja, hogy csak egy lépés választja el őt a nyirkos falu börtöntől, melyben Lehr Tamás, mint a földi igazságszolgáltatás tévedésének áldozata már husz év óta szenved.

Tagadását folytatja mindaddig, míg Lehr Tamással nem szembesítik. Ekkor látva, azt a még javakorbéli, de a börtön levegőjében

később meg majd pompás nagy leány lesz belőle. Azután van benne valami különös és vonzó, a mi okvetlenül hódít. Végre is, nem tarthatod zár alatt. Nyilvános pályára nem szántad. Örökké meg persze, hogy nem ülhet melletted. Elviszik; de nézd meg jól, hogy ki jön érte. Hanem azért nem szükséges úgy eldugni. Jöjjön gyakrabban hozzám és látogassa meg Kleot is.

Minerva tiltakozott.

— Köszönöm. Így épen belepottyanna a művész-kolónia kellő közepébe, mert, mint hallom, Kleo Angelóval együtt kis műtermet nyit néhány hó múlva.

— Nos aztán? Nem árt, ha kissé megismeri az életet.

Minerva felsóhajtott :

— Igazad van. De én félek.

Kleot is meglátogattam azután néhányszor.

Ő a régi élénkséggel szorgoskodott mindig műtermében. De voltaképen ateliébe nem engedett be egy idő óta, kinn kellett szépecskén maradnom a kis szalonban. Egyszer megmondta végre, hogy miért.

— Nem akarom, — szólt — hogy meglásd. Majd egy szép napon felavatjuk az új szentélyt.

Pár hétre rá meg is jött a meghívó: egy karrikatúrákkal telerajzolt ötletes kis velin.

Kinn a város végén, — ott, ahol igazán elemében van a szél — a művésznegyed kellős közepén volt a műtermük. Istenem, de édes, bájos kis hely. A falak szőnyegekkel tapétázva, a padozaton egy óriási szmirna, ke-revetek, török csecsebecsék, az ember szinte érezte ott a Kelet perzselő levegőjét s mintegy várta estenden, mikor hangzik már fel a műezzin suralisa — ha Allah il Allah!

Még fokozta az illuziót az Angelo olajbarna arca, mély tűzű szeme s a fején levő turbán s csendes, nesztelen járása.

. . . Csak mi hatan voltunk akkor — a felszentelésen — ott, hat igaz, őszinte barát.

Az este gyorsan, gyorsan szállt le a világra, egész sötét volt már, de nem gyujtottuk meg a lámpát. Angelot hallgattuk, csodásan szép hangja betöltötte az egész műtermet s miközben beszélt, valósággal magunk mellett éreztük a nagyságot, a dicsőséget, a hirt . . .

— Tanárim azt mondták, tehetség vagyok. Csak-ugyan éreztem karjaimban az erőt, szivemben a tüzet, a művészet szent hevét. A másolás gyönyörűen ment ugyan, de én teremteni akartam valami óriási nagy, maradandó, halhatatlan munkát.

Micsoda csodálatos képek éltek a lelkemben! Ragyogó, fehér alakok úsztak képzeletem sejtelmes, fehér ködvilágában.

Oh, ha ezeket márványba véshtném, lelkem tiszta képei testet ölténének, hogy örökké eljenek. A fejem égett, a szivem lángolt s perzselő vágy és tetterőtől űzve munkához fogtam.

És képzeljétek el a kárhozatnak minden kinját és gyötrelmet! Kezeim megbénultak, bizonytalanul gyurtam az anyagot s tetovan forgott kezemben a véső. A vágy pedig kergetett, űzött szakadatlanul: alkotni!

Sirtam és döhöngtem kétségbeesve tehetetlenségemen. Lázás félálomban töltöttem éjszakáimat, nappal meg ostoba és haszontalan kísérleteket tettem.

Végre nem állhattam tovább. Felkerestem a mes-

roskatag aggá vált embert, ki helyette szenvedte büntetését, bevallja, hogy ő követte el a gyilkosságot s aztán meghal.

Lehr Tamást szabadon bocsájtják.

A második felvonás, Lehr Tamásnak a fegyencnek husz évvel ezelőtt elhagyott családjánál történik. Az asszony (Somogyi Károlyné) férje elítélte után leányával Juliával (Angyal Ilka) és fia Károlylyal (Hunyady József) a legnagyobb nyomorban maradván, kénytelen volt valami Kramer Adolf nevű korcsmáros (Bognár János) szerelmi ajánlatát elfogadni, mivel azóta vadházasságban él s ki Juliát Berger Gusztáv (Peterdi Sándor) gazdatisztnak akarja eladni. Berger azonban megmentti a leányt a gyalázattól azzal, hogy menyasszonyává teszi. A Károly fiu egyszerű gyári munkás, kinek ugyan a szocialista tanok már alaposan elcsavarták a fejét, de alapjában véve jószívű, s végtelenül szereti édes anyját, kit, hogy megmenthessen zsarnoka, Kramer hatalmából, elhatározza, hogy Kramert megöli. Ekkor lép be Eulen fogalmazó (Erdélyi Miklós) kíséretében Lehr Tamás, kit természetesen fel nem ismernek. Lehr Tamás egyedül marad Károly fiával, ki a gyilkosság gondolatával agyában, vadul kitör az élet, a sors ellen, míg a börtönben senyvedt rab, — ki hosszú husz éven át tartott rabsága folytán eltompult, s az izgalmaktól elszokott lelkében már csak irgalmat hord, — engesztelő szavaival ki nem veri fejéből a gyilkosság gondolatát. Majd Lehr Tamásné jön, ki a magára hagyott vendéget távozásra kéri fel s ekkor ismeri meg vendégében — férjét. Leirhatlan — természetesen — a házastársaknak a viszontlátás fölött érzett öröme, melylyel csendes zokogással egymás keblére borulnak.

A viszontlátás édes örömeit megkeseríti azonban Krámer, ki hazatér. Lehr Tamásné elbujtatja férjét s szembe áll zsarnokával, kinek el akarja mondani a történeteket, de midőn szemben áll Krámerrel, elhagyja minden bátorsága.

A korcsmáros újra azzal a tervvel áll elő, hogy adják el Juliát s midőn az asszony tiltakozik ellene, kezét emel reá. Ezt meglátja az időközben visszalopódzott Lehr Tamás s azzal a késsel, melyet az ő rábeszélése folytán csak nem rég fia ejtett ki kezéből, leszúrja Krámer s aztán bevárja, míg letartóztatják s vissza megy oda, ahol husz évig ártatlanul szenvedett.

Ritkán volt része közönségünknek oly remek drámai alakításban gyönyörködhetni, mint amelyet tegnap este Lehr Tamás szerepében Ujházy Ede mutatott be. Alakítása minden legcsekélyebb ízében mesteri, természetes és megkapó, olyanúgyra, hogy színreléptekor óriási tapsviharban tört ki a közönség s már csak alakjának láttára, mely magán viselte a husz éves szenvedés minden nyomát, valóban könyezett a publikum.

S ez a hatás, mely számtalanszor frenetikus tapsban nyert kifejezést, nem egyszer töltötte el a nézőteret.

Kitűnő volt Schmidt Vilmos szerepében Somogyi Károly is, a legnagyobb hatást azonban Ujházy mellett a mi derék baritonistánk, Hunyady József érte el, ki mint drámai színész tegnap valóban remekelt. Ezt a tehetséget még nem ismertük s sajnos, elismerésül most már nem adhatunk mást, mint őszinte sajnálatunknak kifejezését távozásra fölött.

Somogyi Károlyné Lehrné szerepében olyan alakítást mutatott be, mely méltóvá tette őt Ujházy Ede közvetlen partnerjének lehetni. Balla Kálmán is minden tekintetben kifogástalanul játszott meg az államügyész szerepét. Angyal Ilka Julia szerepében a szokásos jó volt. Peterdi Sándor rövid szerepében is hatást ért el. Bognár János pedig az ő ismert sokoldalúságával, igen szépen játszott a feketelelkű korcsmáros szerepét.

A kisebb szerepekben igen jók voltak: Erdélyi Miklós, Szilágyi Dezső és Ország Bertalan.

Horkay Feri.

Törvénykezés.

§ Vétkes bukás Fischer G. és társai pécsvárad, később cégáthelyezés folytán mohácsi betéti társaság ellen, melynek tagjai: Fischer Manóné, Fischer Manó cégvezetők és Fischer Adolfné beltag, a pécsi kir. törvényszék 1896. évi november hó 23-án egy budapesti hitelező kérelme folytán elrendelte a csődöt. A csődeljárás folyamán azonban kitűnt, hogy Fischerék dacára annak, hogy cégük törvényszéki bejegyzett volt, nem vezettek szabályszerű üzleti könyveket. A pécsi kir. törvényszék ma megtartott végtárgyalás folyamán Fischer Manó és Fischer Manóné cégvezetőket két-két heti fogházra és egy évi hivatalvesztésre ítélte. Fischer Adolfné ellen azonban a kir. ügyész a vádat elejtette. Ugy a vádlottak, mint terhükre a kir. ügyész is felebbezett.

§ Két karcolás. Rokenstein Mihály és Morgenstern Mór múlt évi április hó 9-én a Bencenleitner féle cukrászdában összeszólalkoztak egymással, mely összeszólalkozásból sikerült lovagias ügyet faragniok. Így aztán a »Bandázsszal, harcképtelenségig« feltételek mellett, másnap párbajt vívtak a Scholz-fel sörházban, mely alkalommal, dacára az eléggé súlyos feltételeknek két egymáson ejtett karcolással megelégedtek. A párbaj ekként véget ért, csupán ma délelőtt volt még némi »copja« a pécsi kir. törvényszék előtt, mely Rokenstein Mihályt három havi, Morgenstein Mórt pedig két havi államfogházra ítélte párviadal vétsége miatt. Természetes, hogy mindkét lovag felebbezést jelentett be, ugyanezt cselekedte terhükre a kir. ügyész is.

Szóbeli tárgyalások jegyzéke a pécsi kir. törvényszéknél.

1899. évi április hó 12-én.

1. Molnár és társa cég — Zelmánovits Chiel és neje d. e. 9 óra.
2. Szlapák Rudolf — Pécsi ker. betegsegélyző pénztár d. e. 9 és háromnegyed óra.
3. Miodragevits Miko és neje — Popovits Mladen d. e. 10 és félóra.
4. Gyurisa János — Nagy Magdolna d. e. 11 és egynegyed óra.

1899. évi április hó 13-án.

1. Böröcz Mihály és társai — Rosenfeld Bernát és társai d. e. 9 óra.
2. Máli Éva — Máli Jaksa d. e. 9 és háromnegyed óra.
3. Simon Sándor és társa — Göloncsér Juli és társa d. e. 10 és félóra.
4. Kássádi András — Steiner István d. e. 11 és egynegyed óra.
5. Dollinger János — Koleszarics Márkó és társa d. e. 9 óra.
6. Wimmer Ignác — Fichtl Ignác és neje d. e. 9 és háromnegyed óra.
7. Kajsza János és neje — Katona Vince és neje d. e. 10 és félóra.
8. Vajda István — Jakab Péter és társai d. e. 10 és egynegyed óra.

TÁVIRATOK.

— A budavári istentisztelet. (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Az 1848-iki törvények szentesítésének évfordulója alkalmából a budavári templomban az istentiszteletet Császká György kalocsai érsek tartotta. Jelenvoltak a kor-

mány tagjai, sokan a főrendek és képviselők közül, a városi tisztikar és bizottság stb.

— A magyar liszt veszedelme. (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Madridból jelentik, hogy a spanyol miniszter legközelebb a külföldi liszt beviteli vámját emelni szándékozik.

— A Figaro leleplezései. (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A párisi Figaro ma folytatja a Dreyfus-ügyre vonatkozó tanuvallomások közlését. Callifet vallomásában dicsérettel szól Piquart-ról és azt mondja, hogy Walsin-Esterháznak az idegen hatalmak katonai attaché-hoz való viszonyát mindenki ismerte. — Talcot angol tábornok csodálkozását fejezte ki a fölött, hogy Esterházyt nem tartóztatják le. — Pencer kijelentette, hogy Vilmos császár csak P scal-Grosset interpellációjából értesült az ő állítólagos leveleiről. — Laroche főbíró törvényszéki elnök vallomásában érdekes, hogy Lajos-Victor főherceg, Ferenc József király öccse, becsületszavára állította előtte, miszerint a német nagykövetségnek vagy kormány-nak Dreyfussal semmiféle összeköttetése nem volt.

Szerkesztői üzenet.

Sch. F. T. J. asszony. Az az állítás, mintha vasuti tisztak a pécsi nemzeti casinóba tagokul egyáltalán föl nem vétetnének — tudunkkal — nem felel meg a valóságnak, mert a vasuti tisztviselő állása nem olyan, a mely a felvételre diszkvalifikálna. Általános követelményt csak a feddhetlen előélet képez, egyébként a felvétel mindig egyéni mérlegelés dolga, mert a szavazás a felvétel fölött titkos és így nem indokolandó. Megtörténhetik tehát, hogy ugyanazon foglalkozási ágból az egyik jelentkezőt fölveszik, a másikat nem.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

HIRDETÉSEK.

A régi hires

„NÁDOR“ kávéházban

ma szerdán, április 12-én

RÁCZ GUSZTI zenekara

HANGVERSENYT tart.

Pénteken, április 14-én

FARKAS SÁNDOR zenekara

tart hangversenyt.

Pontos kiszolgálás!

Kitűnő italok- és hideg buffet-ről gondoskodik és számos látogatást kér

kiváló tisztelettel

Büttner József.

Az elismert legjobb első pécsi moly ellen biztosító és ruhaóvó intézet

alkalmat nyújt a n. é. közönségnek, hogy télen használt
ruháit, bundát, szőrmeárut sat.,

nyáron át a leggondosabb ápolás által mindennemű károk ellen csekély díjazás mellett, megvédje.

A ruhák kívánatra elhozatnak és az elismervény ellenében vissza is küldetnek.

A midőn még a n. é. közönségnek szives tudomására adom, hogy az összes nálam lévő ruhaneműek az első magyar általános Biztosító társaságnál az elmúlt idényben 20.000 koronára biztosítva voltak, maradtam magam b. figyelmébe ajánlva

kiváló tisztelettel

MANDL ARMIN

szücs üzlete és ruhaóvó intézete

Irgalmasok-utca.

Bérleti hirdetmény.

A siklósi uradalomhoz tartozó

„Tuskési puszta“, mintegy 1106 hold, évi 8.800 forintért,

az „Alsó-palaji puszta“, mintegy 558. hold, évi 5.200 frtért,

az „Almási puszta“, mintegy 710 hold, évi 7.000 forintért

1900. január 1-től kezdődő 12 évre bérbeadó. A holdak 1200 négy-
szögölsek.

Bővebb szóbeli felvilágosítással, szolgál a vállalkozóknak **Lösch János**
uradalmi felügyelő **Siklóson a várban**, vasárnapi, szerdai és pénteki napokon a delelőti órákban.

MESTRITS JENŐ

épület és műlakatos

Király-utca 38. sz. **Pécs**ett Percel-utca 35. sz.

Ajánlja jól berendezett üzletét mindennemű

épület- és műlakatos munkák,

erkély-, sár-, lépcső- és kerítés-rácsoszatok, valamint vaskapuk és csillárok vertvasból, továbbá biztonsági zárok és rekeszek, zajtalan görredőnyök, ponyva-gépezetek, villamos csengők, vízvezeték és angol closett-berendezések, a legkitünőbb asztal-tűzhelyek, központ fűtő (central) kályhák, mindennemű díszít-ményi munkák vert vasból való rajz- és stilszerű elkészítésére a legszolidabb kivitelben.

Segédgépek javítását s egyáltalán minden e szakmába vágó munkát elvállalok.

Midőn üzletemet a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlom, előre is biztosítom **árain versenyképességéről**, valamint gyors és pontos kiszolgálásról.

Tisztelettel

Mestrits Jenő.